

Sygn. akt I CZ 100/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko G. K.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 stycznia 2015 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w R.

z dnia 1 lipca 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w R. odrzucił apelację powódki z powodu niepodania wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 373 k.p.c.).

Sąd ustalił, że wyrokiem z dnia 28 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w Ł. ustanowił rozdzielność majątkową z dniem 27 grudnia 2013 r., oddalił powództwo w pozostałej części i orzekł o kosztach procesu. W dniu 5 maja 2014 r. wpłynęła do Sądu apelacja powódki, nadana na poczcie w dniu 30 kwietnia 2014 r. Pełnomocnik powódki, wezwany do usunięcia braku formalnego apelacji przez oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia zarządzeniem z dnia 8 maja 2014 r., doręczonym mu w dniu 12 maja 2014 r., nie usunął braku. Wniósł natomiast w dniu 19 maja 2014 r. pismo, w którym zakwestionował, wskazując na art. 126¹ § 1 k.p.c., potrzebę oznaczenia w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia, podniósł również, że jej brak nie stanowi przeszkody do nadania biegu środkowi odwoławczemu.

Zdaniem Sądu nieusunięcie wskazanego braku formalnego apelacji uniemożliwia nadanie sprawie prawidłowego biegu; od wartości przedmiotu zaskarżenia zależy bowiem dopuszczalność skargi kasacyjnej i wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego (art. 394¹ § 2 k.p.c.), determinuje ona też czynności sądu związane z ogłoszeniem wyroku dotyczące obowiązku pouczenia strony działającej bez adwokata o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia, ma także na celu ustabilizowanie wartości przedmiotu sporu i zakresu zaskarżenia skargą kasacyjną. W tej sytuacji apelacja powódki, ze względu na nieoznaczenie wartości przedmiotu zaskarżania, podlegała zatem odrzuceniu.

W zażaleniu pełnomocnik powódki zarzucił naruszenie art. 130 § 1 i art. 126¹ § 1 k.p.c. i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 126¹ § 1 k.p.c. został umieszczony wśród przepisów określających przesłanki formalne wszystkich pism procesowych, natomiast art. 368 § 2 k.p.c. jest przepisem określającym przesłanki formalne kwalifikowanego pisma procesowego, jakim jest apelacja. Oznacza to, że art. 368 § 2 k.p.c. zawiera regulację szczególną wobec art. 126¹ § 1 k.p.c. Artykuły 370, 370¹ i 373 k.p.c. zawierają natomiast przepisy szczególne w stosunku do art. 130 k.p.c. Dotyczy to w szczególności

skutku niezuzupełnienia lub wystąpienia braków formalnych, który polega na odrzuceniu apelacji, a nie jej zwrocie. Niemniej art. 370, 370¹ ani 373 k.p.c. nie wyłączaą w całości stosowania art. 130 k.p.c. do apelacji niespełniającej przesłanek formalnych. Do apelacji ma zastosowanie art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c., który stanowi, że mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go we właściwym trybie. Odpowiednie zastosowanie do apelacji ma też art. 130 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w zakresie, w którym stanowi, że wezwanie do uzupełnienia lub poprawienia pisma procesowego następuje jedynie wtedy, gdy pismo to nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania przesłanek formalnych (art. 391 § 1 k.p.c.). Wynika stąd, że wezwanie do usunięcia braków formalnych apelacji pod rygorem jej odrzucenia w razie nieusunięcia braków w wyznaczonym terminie, zgodnie z art. 370 lub 373 k.p.c., może nastąpić jedynie wtedy, gdy braki te są tego rodzaju, że powodują, iż nie można apelacji nadać prawidłowego biegu (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 r., III CZP 7/08, OSNC 2009, nr 4, poz. 55).

Wymaganie wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w piśmie procesowym obejmującym środek zaskarżenia jest przesłanką formalną tego pisma; dotyczy to także apelacji. Ocena, czy jest to wymaganie, którego niespełnienie powoduje niemożność nadania apelacji prawidłowego biegu w rozumieniu art. 130 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i powoduje konieczność wezwania strony do uzupełnienia apelacji pod rygorem jej odrzucenia (art. 370 i 373 k.p.c.) wiąże się w znacznym stopniu z określeniem funkcji wymagania wskazania w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia.

W orzecznictwie wskazuje się, że określenie wartości przedmiotu sporu i wartości przedmiotu zaskarżenia może spełniać kilka funkcji. W odniesieniu do wartości przedmiotu sporu chodzi o możliwość stwierdzenia właściwości rzeczowej (art. 17 pkt 4 k.p.c.), a w odniesieniu do wartości przedmiotu zaskarżenia - dopuszczalności skargi kasacyjnej (art. 398² § 1 k.p.c.). Obu tych funkcji nie może spełniać oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji, gdyż apelacja jest dopuszczalna w każdej sprawie, a więc jej dopuszczalność nie zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia. Oznaczenie wartości przedmiotu sporu i przedmiotu

zaskarżenia ma ponadto na celu ustabilizowanie przedmiotu sporu i zakresu zaskarżenia skargą kasacyjną oraz ponoszenia kosztów procesu. Te funkcje mogą być spełniane także przez oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji i dlatego w art. 368 § 2 k.p.c. ustanowiono odpowiednie wymaganie formalne dla apelacji (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2003 r., III PZP 10/03, OSNP 2004, nr 3, poz. 43, z dnia 7 lipca 2005 r., II UZP 7/05, OSNP 2005, nr 24, poz. 396, i z dnia 22 sierpnia 2007 r., III CZP 77/07, OSNC 2008, nr 10, poz. 109, oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2000 r., I PZ 58/00, OSNAPUS 2002, nr 9, poz. 214). Z tego względu w orzecznictwie przyjmuje się, że niewskazanie w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia może uzasadniać wezwanie strony do uzupełnienia tego braku pod rygorem odrzucenia apelacji (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2003 r., III PZP 10/03, i z dnia 7 lipca 2005 r., II UZP 7/05).

Mając na względzie powyższe, zarzuty, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem przytoczonych w zażaleniu przepisów prawa, – wobec bezspornego faktu, że brak formalny apelacji powódki w postaci nieoznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia nie został usunięty – należało uznać za nieuzasadnione. Apelacja powódki podlegała zatem odrzuceniu. Tej oceny nie zmienia wyrażany niekiedy w orzecznictwie odmienny pogląd (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2009 r., UZ 43/09, nie publ., i postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 lutego 2014 r., II AUz 28/14), nie uwzględnia on bowiem funkcji oznaczenia wartości przedmiotu sporu i przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną, mającej na celu ustabilizowanie przedmiotu sporu i zakresu zaskarżenia.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).